קרובים ונפרחקו כו' - שמתה לחוטס לאם מן עוקבא: **בקבא דקירא מידבקי בכו** - בקב של שעורה נדבקתי בכם בתמיה כלומר לא יהי דבוק בכם כלל אלא אחוז לא לייחסון דינא: **מיום דאמון ואילך** - בעולה שוכיעות וכאן להעיד: **ופוס לא אויב לו ידידנו** - דהאי "והוא" לאעד קמי דמעיד שהוא חייב נגות ולהעד לא אויב לו לרוצה, דלא ברוצה הא כתיב (דברים ד) "והוא לא שוכח לו" וקרא אחרינא מוכח: **ולא מבקש רעתו ידיננו** - דסמיך ליה "ושפטו העדה" וקאמר ר' יהודה דהאי לא מבקש רעתו לחוטפים קמי ולשון זה מלאתי בברייתא דסיפרי ולא בסיפרי שלנו והוא לא אויב לו העד ולא מבקש רעתו השופט: **מד נדיין** - דבדיין מודו רבנן דשונא לא ידון דלא מלי חזי ליה זכותא: **ומידך** - לפסול דדין לאחד שני דיינין שקולין זה אם זה: **מתני' מפיימין עליסס** - מפרש בגמרא: **פוס אמר לי** - הלוה אמר לי: **לא אמר לוס** - דעביד איניש דאמר "פלוני טוסא כי" כדי שלא יחזיקוהו עשיר: **פוסס לו** - שהיו שניהם בפניהם להודות נתכוון להיות לו עדים בדבר: **שנים אומרים זכאי ואמר אומר חייב וכאי** - אחרי רבים להטות: **אפילו שנים מחייבין לו מזכין ושליחי אומר מיני יודע יוסיפו הדיינין** - ואע"ג דאי הוה פליג עלייהו הוי בטל במיעוטא כי אמר מיני יודע הוי כמי שלא יש בדין ונמצא הדין בשנים ואין תלתא בעינן: **מכניסין אותן** - לבעלי דינין ובגמרא פריך הא לא אפקיעהו: **גמ' סיני ס"ל** - לעדים כשמאיימין עליהם: **שנים ורוס וגסס וגו'** - בשביל "מתהלל במתת שקר" דהייט "מעידי שקר" גמיס נעלריס ואפילו כשהשמים מתקשרים בעדים וזוס להוריך גמיס אין הגשס בא: **אמר רבא** - מאי איכפת לה אם לא ידעו גמיס אמרי בלבם מהל הדיוט "שב שני הוה כפנא ואכבא אומנא חליף" - **על פתח מי שיודע לומטה** וכעל מלאכה לא עבר הרעב: **מאן ומרב וגו' פיס טוגס וגו'** - בעון עדות שקר בכמה שקר דבר בא ויטיירהו שלא ימותו: **אמר לייסו זילי** - הטוכרים לוחם מבזיס לוחם וקליס הם בעיניו: **ופוגשיכו שנים אגשים בני בליעל** - נבי נבות היזרעאלי כתיב שיועלי המלך היו יועצים לשוכרם והיו קוראין לוחם בני בליעל: **בפנינו** - משמע שעשאוהו עדים(א): **אמור** - ואע"פ שנמצאו עדים לאמול שהודה לו הוחיל ולא אמר "אתם עדיי": **משמס אני בך** - שוחק הייתי בך בשביל שהיית שואלני מה שלא היה: **אכמין** - התבית כמו וארב לו (דברים יט) ויכמון ליה: **ואין טוענין לאמיס** - המסית תבירו לעבודת כוכבים אין טוענין אותו ב"ד בשביל טענת זכות אלא אם כן טוענה הוא: **ואם לא אמר** - משמע הייתי בך כשהודיתי אלא אמר לא אתן לך הבא עדים שהעיד לי אין טוענין בשביל אלא אומרין לו אחרי שהודיתי לך שלם: **ודיני נפשות** - אם יש טענת זכות הוא אין יודע לטעון טוענין לו: **לפי שלא אמר** - הגחש לא טען הקב"ה בשביל: **ולא פגעו בו** - הקב"ה לא הזהירם על הגניבה ומתוך תוספת גירעו שדקר הגחש לא תוה על החלון עד שנגעה בו אמר לה לרחיס שלין מיהה על הגניבה אף על החכילה לא תמוחי: **אמתים** - דל אל"ף מהכא קרי ביה (*מתים) הוי שלא מתים אמה, כל אותיות שבתורה הברתם כתיבתם כמו ועשית ואמרת כאלו כתובה בה"א וכן אמה אותה מלא: **עשרי עשרים** - דל ע"י"ן מהכא הוו להו שתים עשרה: לא

[ג"ב מת: שטעות מת:]

[לקמן לז: ולקמן לז:]

[ג"ל מלתים]

קרובים ונתרחקו הוו - אתו לקמיה לדינא אמר להו פסילנא לכו לדינא, אמרו ליה מאי דעתיך כר' יהודה אנן *מייתינן איגרתא ממערבא דאין הלכה כרבי יהודה, אמר להו אתו בקבא דקירא אידבקנא בכו, דלא קאמינא פסילנא לכו לדינא אלא משום דלא ציית יתו דינא": אוהב זה שושבינו (וכו'): וכמה? אמר ר' אבא אמר רבי ירמיה אמר רב כל שבעת ימי המשתה ורבנן משמיה דרבא אמרי אפילו מיום ראשון ואילך: **השונא כל שלא דבר כו'**: **והוא** לא אויב לו ידידנו ולא מבקש רעתו ידיננו, אשכחן שונא, אוהב מנלן? קרי ביה הכי "והוא לא אויב לו ולא אוהב לו ידידנו, ולא מבקש רעתו ולא טובתו ידיננו מידי אוהב כתיב? אלא סברא הוא: אויב מאי טעמא? משום דמרחקא דעתיה אוהב נמי מקרבא דעתיה, ורבנן האי לא אויב לו, ולא מבקש רעתו" מאי דרשי ביה? **חד** לדיין, **אחד** כדתניא **"והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו** מכאן לשני תלמידי חכמים ששונאין זה את זה שאין יושבין בדין כאחד **מתני'** כיצד בודקים את העדים: היו מכניסין אותן לחדר ומאיימין עליהן ומוציאין *את כל האדם לחוץ ומשיירין את הגדול שבהן ואומרים לו "אמור היאך אתה יודע שזה חייב לזה" *אם אמר "הוא אמר *לי שאני חייב לו, איש פלוני אמר לי שהוא חייב לו" לא אמר כלום "עד שיאמר: בפנינו הודה לו שהוא חייב לו מאתים זוז", ואחר כך מכניסין את השני ובודקין אותו, אם נמצאו דבריהן מכוונין נושאין ונותנין בדבר, *שנים אומרים "זכאי" ואחד אומר "חייב", זכאי, שנים אומרים "חייב" ואחד אומר "זכאי", חייב; אחד אומר "חייב" ואחד אומר "זכאי" *אפילו שנים מזכין או שנים מחייבין ואחד אומר אינו יודע יוסיפו הדיינין, *גמרו את הדבר היו מכניסין אותן, "הגדול שבדיינין אומר "איש פלוני אתה זכאי, איש פלוני אתה חייב" ומניין *לכשיצא לא יאמר "אני מזכה וחבריי מחייבים אבל מה אעשה שחבריי רבו עלי" על זה נאמר (*לא תלך רכיל בעמך ואומר)[א] הולך רכיל מגלה סוד: **גמ' היכי אמרי להו? אמר רב יהודה** "הכי אמרינן להו נשיאים ורוח, וגשם אין, איש מתהלל במתת שקר" **אמר (*ליה) רבא** יכלי למימר "שב שני הוה כפנא ואכבא אומנא לא חליף" אלא אמר **רבא** אמרינן להו "מפץ* ורב וחץ שנון איש עונה ברעהו עד שקר" **אמר (*ליה) רב אשי** יכלי למימר "שב שני *הוה מותנא ואיניש בלא שניה לא שכיב" אלא אמר **רב אשי** אמר לי נתן בר מר זוטרא אמרינן להו "סהדי שקרי אאגרייהו זילי דכתיב "והושבו שנים אנשים בני בליעל נגדו ויעידוהו לאמר ברכת אלהים ומלך": אם אמר "הוא אמר לי כו' עד שיאמרו: בפנינו הודה לו שהוא חייב לו מאתים זוז": מסייע ליה לרב יהודה דאמר **רב יהודה אמר רב** לצריך שיאמר "אתם עדיי" איתמר נמי א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן *("מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו תנהו לי אמר משטה אני בך פטור) תניא נמי הכי מנה לי בידך, אמר לו "הן", למחר אמר לו "תנהו לי", אמר לו "משטה אני בך" פטור, ולא עוד אלא "אפילו הכמין לו עדים אחרי גדר ואמר לו "מנה לי בידך" אמר לו "הן", רצונך שתודה בפני פלוני ופלוני? אמר לו "מתיירא אני שמא תכפני לדין", למחר אמר לו "תנהו לי" אמר לו "משטה אני בך", פטור; ואין טוענין למסית, מסית מאן דכר שמיה חסורי מיחסרא והכי קתני} יאם לא טען אין טוענין לו, "ובדיני נפשות אע"ג דלא טען טוענין לו, ואין טוענין למסית מאי שנא מסית? אמר ר' חמא בר חנינא מפידקיה דרבי חייא בר אבא שמיע לי: שאני מסית *דדרמנא אמר "לא תחמול ולא תכסה עליו" אמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן מניין שאין טוענין למסית? מנחש הקדמוני - דא"ר שמלאי הרבה טענות היה לו לנחש לטעון ולא טען, ומפני מה לא טען לו הקב"ה? לפי שלא טען הוא, מאי הוה ליה למימר? "דברי" *הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעין - דברי הרב שמעין" אמר חזקיה מניין שכל המוסיף גורע שנאמר "אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו" אמר מהכא "אמתים וחצי ארכו" אמר רב אשי "עשרה עשרה ידיעות" אמר "אביי לא שנו אלא דאמר "משטה אני בך" אבל אמר לא

דברי הרב ודברי התלמיד - ואי"ת אם כן כל מסיח יפטר עלמו בתוהה טענה? ויש לומר דדוקא נחש שלא נעשה שלא להסית ולא נעשה אלא לפי שבאת תקלה על ידו אבל מסית שנעשה שלא להסית נמלא כמסית עובר:

[א] במתני' (ותומר הולך רכיל מגלה סוד) תלא"מ:

[לקמן לז:]

[לעיל ג:]

[לעיל ה:]

[לקמן מב.]

[כ"ק נט: פ"ש]

[ג"ל ל"ג ופי' תוי"ס]

[מלת ליה ליתא בכאלוקות ס' יחכו סי' נה וכן מוכח בקידושין עב: כיוס שמת רבא מלך רב אמנן]

[מלת ליה ליתא בכאלוקות ס' יחכו סי' נה וכן מוכח בקידושין עב: כיוס שמת רבא מלך רב אמנן]

[לקמן לז: ודומהו (ג:)]

[קידושין מב: נדה יד: [המוכי' כה: כ"ק ט.]]

[ג"ל מלתים]

סה א מיי' פכ"ג מהל' סנהדרין הלכה ו סמג לאוין רמ טוש"ע ח"מ סי' ז סעיף ז:

סו ב מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף ח:

סז ג מיי' פי"ז מהלכות עדות הלכה כ סמג לאוין ריז טוש"ע ח"מ סימן כח סעיף ח:

סח ד מיי' פ"ז מהל' עדות ונטען הל' ח טוש"ע ח"מ סימן פח סעיף ח:

סט ה מיי' פי"ז מהל' עדות הלכה כ סמג לאוין ריז טוש"ע ח"מ סי' כח סעיף ט:

ע ו מיי' פי"ח מהלכות סנהדרין הל' כ סמג עשין לח טוש"ע ח"מ סימן יח סעיף ח:

עא ז ח מיי' פ"ג מהל' סנהדרין הלכה ג ע סמג שם טוש"ע ח"מ סי' יט סעיף ח:

עב ט י כ מיי' פי"ז מהל' עדות הל' כ סמג לאוין ריז טוש"ע ח"מ סי' כח סעיף ז:

[עיין לקמן לז: גרסת רש"י אם אמר הוא אמר לו וכו' אים פלוני אמר לו וכו' ע"ש פירושו מבוס דהויה עד מפי עד]

עג ל מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סי' פח ס"ז: עד ם מיי' פ"ז מהלכות עדות ונטען הל' ו סמג עשין לה טוש"ע שם ס"ח: עה נ מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף יא: עו ס מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ג:

[מלת ליה ליתא בכאלוקות מאוירים על ס"יחכו סי' נה. וכן מוכח בקידושין עב: כיוס שמת רב יהודה מלך רבא] ◆ 3 מקורות יגמות

עז ע (מיי' פ"י מהלכות סנהדרין הלכה ה): עח פ מיי' פי"ח שם הלכה ה:

[נכ"ל ל"ג ובכ"ל ליתא] יבריך שיאמר אתם עדי'

רבינו חננאל

בל המוסיף גורע עשרה עשרה אוסיף ע' ופחת אמה:

נוסח ב"ד לגזרת הגדות

נוסח ב"ד לגזרת הגדות

הגהות הב"ח א) בגמטות (ה) רש"י ד"ה בפנינו וכו' עדים מדלא קתני שמעתו שהודה לו הס"ד:

נוסח מבנה

3 מקורות של המוסיף גורע

מבנה

אב"ן רבא

כך אדם עשוי שלא להשביע את בניו • והא דאמר בגמ' פשוט (ר"ש דף קכה.תוס') שכיב מרע שהודה לא"ל אחם עדיי משוס דאין אדם מקנה בשעת מיתה ואמאי לא אמרינן כדאמר הכא שלא להשביע את בניו, וי"ל דהתם מיירי שהבטיחו והודה שלא להשביע, אלא דטעמא 'משמה' ואע"ג דאמרינן נמיל דטעמא 'משמה' לא טעינן ליה, לבניו טעינן כדמשמע התם דאי לא 'דאין אדם מקנה בשעת מיתה' טעינן ליה, וטעמא 'שלא להשביע' אפי' לדידיה טעינן כמו שטעון רב נחמן להוה גבלא: **הודה** בפני ב' וקנו מידו כותבין • ואע"ג דלא אמר כתבו משום דכתים קנין לכתיבה שומר כדפ"ה מיהו אם לא לחזור מוחר כדאמר בפ' המוכר את הספינה (בב דף מז. ומס) זכו בשדה זו לפלוני וכתבו את הסטר מוחר בשטר ואינו מוחר בשדה והא דאמר בפ' אע"פ (כתובות דף יה.) אמר לעדים כתבו וחתמו והבו ליה קנו מינה לא צריך לאימלוכי לאו דוקא כתבו דה"ה אע"ג דלא אמר כתבו והא דקאמר כתבו משום סיפא נקטי' דהיכא דלא קנו מינה אף ע"ג דאמר כתבו צריך לאימלוכי והא דקאמר קנו מינה לא צריך לאימלוכי ביה לאו משום שיהא יכול לחזור בשטר אלא מסתמא כל כמה דלא הדר ביה רואה הוא שיכתבו מדע דהא לא קנו מינה פשיטא דמלי הדר ביה ואיכא למ"ד מ"ל לאימלוכי ביה ומ"מ כיון דאינו בשטר אי שטר מתנה הוא מלי כ"מ ואי שטר מכר הוא ומשום מקצבדי הא אמרינן בחזקת הבתים (ב"ב דף מב) המוכר את שדהו בעדים נוהה מנכסים משובעדים וי"ל דלא ניחא ליה לדיפסו שטרא עילויה דקלא אית בהו וזילי נכסיה כסבוריס שהן שטרי חוב והא דאמר בהגזל קמא (ב"ק דף נח:) גבי הסורף שטרו של הבירו דאי איכא שהדי דידעי מלי כתב ביה ליכתוב שטרא אחריני הכתם שאני שכבר היה לו שטר אחין לו להפסיד כתו: **מר** בר רב אסי אמר כי' • כשבועות (דף מא. ומס) פירש הריב"ן בשם ר"ת ר"ש וכשם רבינו גרשון דהלכה כמר בר רב אסי במיפך שבועה ואוריתא • אוריתא הך דהכא מיפך שבועה דפרק שבועת הדיינים (שם) דאמרינ בדאוריתא מהפכינן וכן רב אמי פסק כמותו במיפך שבועה והכיא ראיה מדאמר התם הא מלן דמיפיק שטרא על חבריה ואמר ליה אידך לישתבע לי דלא פרעתיך דאמרי' ליה לישתבע ליה ולא דמי כלל דהתם לא רמיא עליה שבועה דאוריתא ובסדר הגלים ומתורלים [סימן ל"ח] כתוב דבטלי הש"ס הלכתא כמר בר רב אסי בר במיפך שבועה ואוריתא וכן פסק בה"ג דאין הלכה כמותו במיפך שבועה ובערוך פסק וכן בתשובת הגאונים דלא מהפכינן בשבועה דאוריתא וכ"ח פסק כמר בר רב אסי בר במיפך שבועה ואוריתא דפרק בהמה המקשה (חולין דף שו: ומס) ונתן עליו סימן טוב הכף לכן: דילמא

"לא היו דברים מעולם" הוחזק כפרן (*"אמר") רב פפא ברית, דרב אחא בר אדא דבי אמרינן משמיה דרבא "כל מילי דכדי לא דכדי אינשי. **הוא** דאכמין ליה עדים לחבריה בבילתיה, אמר ליה "מנה לי בידך" אמר ליה "הן" אמר "עדי ושבבי לידהו עלך סהדי" א"ל "לא" אמר רב כהנא הא אמר ליה "לא", **הוא** דאכמין עדים בקיבורא לחבריה א"ל "מנה לי בידך" אמר ליה "הן", "חיי ומיתי לידהו עלך סהדי", אמר ליה "לא", א"ר *שמעון הא א"ל לא, אמר רבינא ואיתימא רב פפא שמע מינה מהא: הא דאמר רב יהודה אמר רב צריך שיאמר "אתם עדיי" "לא שנא כי אמר לוה ולא שנא כי אמר מלוה ושתיק *לוה: מעמא דאמר לוה "לא" אבל אי שתיק הכי נמי. **הוא** דהוה קרו ליה "קב רשו", אמר "מאן מסיק בי אלא פלוני ופלוני", אתו תבעוהו לדינא קמיה דרב נחמן, א"ר נחמן "אדם עשוי שלא להשביע את עצמו" **הוא** דהוו קרו ליה "עכברא" "דשביב אדינרי", כי קא שביב אמר "פלניא ופלניא מסקו בי זוזי", בתר דשביב אתו תבעינהו ליורשין, אתו לקמיה דר' ישמעאל ברבי יוסי אמר להו "כי אמרי' אדם עשוי שלא להשביע את עצמו' הני מילי מרמיים אבל לאחר מיתה לא", פרעו פלגא, תבעינהו לדינא לאידך פלגא, אתו לקמיה דרבי חייא אמר להו "כשם שאדם עשוי שלא להשביע את עצמו כך אדם עשוי שלא להשביע את בניו", אמרו ליה "ניזיל ונידון", אמר להו *"כבר הורה זקן הורה בפני שנים: וקנו מידו כותבין, ואם לאו אין כותבין", בפני שלשה ולא קנו מידו רב (*"אמר") אמר כותבין ורב אסי אמר 'אין כותבין', הוה עובדא והש"ל לה *"רב להא דרב אסי אמר רב אדא בר אהבה הא אדיתא - זימנין כתבינן וזימנין לא כתבינן - כיפי ליתבי לא כתבינן, כנפינהו אידו כתבינן **רבא** אמר אפילו כנפינהו אידו לא כתבינן עד דאמר להו "הוו עלי דייני" **מר בר רב אשי** אמר אפילו אמר "הוו עלי דייני" לא כתבינן עד דקבעי דוכתא ושלהו ומזמני ליה לבי דינא. "הוה - במטלטלי: וקנו מידו כותבין, ואם לאו אין כותבין, במקרקעי ולא קנו מידו מאי? אמר אמר אמר אין כותבין מר זוטרא אמר כותבין "והלכתא כותבין; רבינא איקלע לדמדריא א"ל רב דימי בר רב הונא מדמדריא לרבינא מטלטלי ואיתנהו בעינייהו מאי? אמר ליה כמקרקעי, דמ רב אשי אמר 'כיון דמחסרי גובייתא לא. **הוא** אדיתא דלא הוה כתוב בה "אמר לנא כתבו ורחמו והבו ליה" **אביי** ורבא דאמרי תרוייהו "היינו דריש לקיש דאמר ריש לקיש "חזקה אין *העדים רוחמין על השטר אא"כ נעשה 'גדול', מתקיף לה רב פפי ואיתימא רב הונא ברי' דרב יהושע *מי איכא מידי דאנן לא ידעינן וספרי דבי דינא ידעי? שאילונהו לספרי דאביי וידעי, **הוא** אדיתא דהוה כתב ביה "זוכרן פיתגמי" לספרי דרבא וידעי. **הוא** אדיתא דהוה כתב ביה "זוכרן פיתגמי" וכל

[ע"ל אבר ליה וכ"ל בשלהופ ס' ויקרא סי' ס"מ]

[ע"ל ר"ש בן לקיש]

[ב"ב קנה:]

[ע"ב קנה:]

[ע"ל כה. שבת מא. יבמות קה:]

[ב"ב ע"ב ובמ"ש ניחא ומכמ"ן קידושין מה: מגילה ס.

[ע"ב קנו:]

[ע"ב קנו:]

עין משפט נר מצוה

עם א מיי' פ"ו מהל' מתנו הלי' ו סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' סח סעיף ה וסעיף כא: פ ב מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ו וסעיף יג:

פא ג ד מיי' וסמג שם טוש"ע ח"מ שם סעיף יז:

פב ה ו ז מיי' פ"ז מהל' מתנו הלי' ב ג סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' לט סעיף ז:

פג ח ט י מיי' שם הלי' ג טוש"ע שם סעי' ח:

פד כ מיי' וסמג שם טוש"ע שם סעי' יא:

פה ל מיי' פכ"ט מהל' מכירה הלכה טו ופכ"ד מהל' מלוה הלי' ב סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' לה סעיף יג בהג"ה ומי' מו סעיף נח:

רבינו חננאל

הוא דאכמין סהדי בבילתא א"ל מנה לי בידך א"ל אין עיר ושבבי לידהו עלך סהדי א"ל לאו אמר רב כהנא האבר לאו. הוא דאכמין סהדי בקבורא א"ל מנה לי בידך א"ל אין חיי ומיתו לידהו עלך סהדי א"ל לא אמר ריש לקיש האבר ליה לאו. אבר רבינא הא דק"ל וצריך ש'אבר אתם עדי לא שנא אבר(מלוה) [ליה] ל"ש אבר (לוה) [מלוה] ש"ש קליה שפיר דמי וכתרוחתא מעלייתא היא דהני ששם דאמרו ליה לאו אמרינן אינה עדות שהרי חוב בו הא אשתיק, שפיר דמי: ירושלמי חד בר נש אצחה לחברה אריסמון א"ל הב לי כך וכך דאת חייב לי א"ל [אין] בחר דקבון א"ל לינא חייב לך כלום הוא אית לי א"ל סהדי דאודית לי א"ל לא אודיתי לך אלא בגין דלא מיערבב מיסתך. ארא קומי ר' אמי אבר הוא היא דאמר ר' יחנן המסכמין עדים אוריי הנדר לא עשה בלום: הוא דהוה קרו ליה קב רשו אמר מאן מסיק בי אלא פלוני ופלוני תבעוה קמי דרב נחמן אמר רב נחמן ארסעשוי שלא להשביע את עצמו: הוא דהוו קרו ליה עכברא דשביב אדינרי כי קא שביב אמר פלוני ופלוני מסקו בי תבעו ליורשין קמי ר' ישמעאל אמר להו זילו פרעוהו דלא אמרינן ארם עשוי שלא להשביע עצמו לאחר מיתה. פרעו פלגא. אתו קמי ר' חייא אמר כשם שאדם עשוי שלא להשביע עצמו בחייו אף כך לאחר מיתה אמרו ליה נהדר אבר להו כבר הורה זקן שפעינן פינה דכל מלתא דליתא בהייא כי האי גונא אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות מה שעשה עשוי: הורה לו בשני שנים וקנו מידו כותבין דסתם קנין לכתיבה עומד ולא צריכין לאימלוכי ביה הוה כפני ג' ולא קנו מידו. רב אמר כותבין רב אסי אמר אין כותבין הוה עובדא והש"ל להרב דרב אסי אמר ולא כתבי עד דסמלכי ביה וקי"ל כוותיה. אמר רב הא אדיתיה הוו כנפי ויתבי ואתא ואודי ליה קמייהו לא כתבי אבל אי כנף אייתי איתו לסהדי כתבי • רבא אמר אפילו כנף אייתי לתו לא כתבי עד דאמר להו הוו עלי דייני. מר בר רב אשי אמר לעולם לא כתבי עד דקבעי דוכתא ושלהו וסומני ליה וקי"ל דלית הלכתא*) בסר בר רב אשי בהא. מפלפלי אע"ג דהוה אי אמר להו כתבו כתבון ואם לאו אין כותבין והלכתא מקרקעי כותבין אע"ג דלא אמר כתבו אלא הוה בלבד. מפלפלי ואיתעבר בעינייהו מאי (רבינא) [רב אשי] אמר כיון דמחסרי גובייתא לגבי דרב אשי תלמיד הוא: הוא אדיתא דלא כתיב בה אמר לן כתבו ותחתמו וחבו ליה אביי ורבא דאמרי תרוייהו כשרה היא דהיינו דריש לקיש דאמר בפרק מי שמת ובפ' האשה שנתאלמנה חזקה אין העדים רוחמין על השטר אא"כ נעשה גדול המקנה. הכא נמי אילו לא אמר להו כתבו לא הוו כתבי. ושאלו לספרי דאביי ורבא הוו ידעי דכל

*) [מהולין שו: כתב כש"י וכמר בר רב אסי קיי"ל בכל דוכתא בר מאודיתא ומיפך שבועה וכ"כ תוס' בשם כש"י ובשבועות מא. כתבו פוסקות דיה וגמר מי' ריב"ן בשם הקונטרס ופ"ע הוסכות יומא סג. ד"ה מר ובכתובות סה: ד"ה הוא ולמ"ל. ד"ה תלמוד ובחולין שו: ד"ה מר]

*) [ל"ל דהא כתוס' כלן ד"ה מר ובשבועות מ"ל ושוד בכ"ד כתבו משום דכיון דבכל הש"ס הלכתא כוותיה לגבי ממי מיפך שבועה ואיתיה ואוריתא דפ"ס הוא ע"ל דקיי"ל דהלכתא כו'] .